

ת"פ (מרכז) 24869-08-23 - מדינת ישראל נ' פלוני

ת"פ (מרכז) 24869-08-23 - מדינת ישראל - באמצעות פמ"מ ע"י ב"כ " נ' פלונימחוזי מרכז

ת"פ (מרכז) 24869-08-23

מדינת ישראל - באמצעות פמ"מ ע"י ב"כ "

נגד

פלוני

ע"י עו"ד קובי בן שטיי

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

[06.07.2025]

כב' השופט רון סולקין

י' תמוז תשפ"ה

גזר דין

כתב האישום והסדר הטיעון

הנאשם שלפני נותן את הדין בגין העבירות כדלקמן:

· גידול יצור והכנה של סמים מסוכנים, בניגוד לסעיף 6 לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], תשל"ג - 1973;

· גניבת חשמל, לפי סעיף 400 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין").

בהתאם לעובדות כתב האישום המתוקן כא/1, בתאריך 01.08.22, שכר הנאשם דירה ברחוב פרישמן 3 בפתח-תקוה, תמורת דמי שכירות בסך ₪ 4,900 לחודש (להלן: "הדירה").

במועד שאינו ידוע למאשימה, הסב הנאשם את הדירה למעבדה לגידול סמים מסוג קנאביס, בכך שצייד את הדירה בציוד לרבות: 10 מאווררים, 4 מפוחים; 85 מנורות לד; 20 יחידות דשן; 8 מזגנים; בריכה (להלן: "המעבדה"). הנאשם, או מי מטעמו, חיבר את המעבדה לרשת החשמל באופן בלתי חוקי, כך שמלבד מערכת ההשקיה ומזגן אחד, כל יתר צריכת החשמל לא נמדדה לצורך חיוב החשמל, וכל זאת ללא היתר מאת חברת החשמל. במהלך התקופה שמאז הסבת הדירה כאמור ועד לגילוי העבירות כמפורט להלן, גידל הנאשם במעבדה סם מסוכן מסוג קנאביס, ללא היתר כדיון.

בתאריך 02.08.23, בסמוך לשעה 12:30, נתפס הנאשם מגדל בדירה 398 שתילים מסוג קנביס במשקל כולל של 92.9 ק"ג נטו, מבלי שהדבר הותר לו בפקודה, בתקנות או ברישיון מאת המנהל.

הנאשם נטל, ללא רשות, חשמל בשווי של כ-90,241 ₪.

בין הצדדים נקשר הסדר טיעון, במסגרתו תוקן כתב האישום; הנאשם הודה והורשע בעובדות ובעבירות שבכתב האישום המתוקן; בהמשך, נשלח הנאשם להערכת שירות המבחן למבוגרים.

ההסדר לא כלל הסכמות לענין העונש.

לאחר קבלת התסקיר, טענו הצדדים לעונש ומכאן - גזר דין זה.

ראיות לעונש

התביעה הגישה, לענין העונש, גליון הרשעות קודמות תעבורתי של הנאשם. חרף גילו הצעיר של הנאשם, צבר לא פחות מ-39 הרשעות תעבורתיות, כאשר בגין חלק מהם נשפט בבית המשפט לתעבורה ואף הוטלו עליו עונשי פסילת רשיון נהיגה בפועל.

בין היתר, הורשע הנאשם בעבירות של מתן רשות לנהיגה ברכב מנועי למי שאין לו רשיון נהיגה, בניגוד לסעיף 10(ב)

לפקודת התעבורה [נוסח חדש], תשכ"א - 1961 (להלן: "פקודת התעבורה"), מתן רשות לנהיגה ברכב מנועי למי

שאינו לו ביטוח, בניגוד לסעיף 2(א) לפקודת ביטוח רכב מנועי, [נוסח חדש], תש"ל - 1970; נהיגה משמאל לקו

הפרדה רצוף; חציית שטח הפרדה; מספר עבירות של נהיגה על מדרכה שלא כדי לחצות אותה; נהיגה בניגוד לכיוון

התנועה; מספר עבירות של נהיגה או הסעת נוסעים ללא חגורת בטיחות או ללא קסדה; מספר עבירות של נהיגה

כשרשיון הרכב פקע; מספר עבירות של עצירה בחניה המיועדת לנכה; מספר רב של עבירות של נהיגה במהירות

מופרזת, כולל מהירות כזו בגינה נשפט בבית המשפט לתעבורה; מספר עבירות של נהיגה בחוסר זהירות, בגין נתן את

הדין בבית המשפט לתעבורה; נהיגה במהירות בלתי סבירה; מספר עבירות של נהיגה ברכב שאינו תקין; נהיגה בחוסר

זהירות תוך חציית אור אדום וגרימת נזק בתאונת דרכים; מספר עבירות של שימוש בטלפון נייד בנהיגה; ועוד.

ההגנה, הגישה לענין העונש, ראיות כדלקמן:

· אסופת מסמכים בנוגע למשמורת על בתו הקטינה של הנאשם (נ/1) -הסכם חתום (אינו נושא תאריך, אינו מאומת ואינו מאושר) בדבר העברת המשמורת על הבת הקטינה מהאם לאב - במסגרת הסכם גירושין משנת 2020 הוסכם בין הצדדים, כי הבת המשותפת תשהה בחזקת האם, אך בהסכם הנוכחי זה סוכם, כי תעבור לחזקת האב וזאת לאור טענות בדבר התנהגותה בבית הספר, מצבה הלימודי החינוכי והנפשי. האם תוותר על מזונות העבר ולא תזכה עוד במזונות או בקצבאות בעבור הבת הקטינה. בסעיף 9 להסכם נאמר: "ידוע לאם כי ככל וביום הדיון שיתקיים ביום 4.5.25 [מועד שנקבע לשמיעת פרשת העונש בתיק זה - ר.ס.] בבית המשפט המחוזי בענינו של האב, תינתן החלטה שאינה יכולה להתקיים בכפיפה אחת עם סעיף 1 להסכם זה [העברת המשמורת], אזי שההסכם לא תקף/לא יחול". עוד צורפה הזמנה לישיבה ביחידת הסיוע של בתי הדין הרבניים ליום 25.05.25, מועד בו ניתן יהיה לאשר את ההסכם, וכן הזמנה לוועדת תכנון בנוגע לטיפול בבת הקטינה ליום 05.05.25;

· מסמכים בנוגע למצבו הכלכלי של הנאשם (נ/2) - מכתב המל"ל בדבר אישור תביעת הנאשם לגמלת הבטחת הכנסה וכן רשימת תביעות לחייב בהליכי חדלות פירעון;

· אישור לימודים כתלמיד ישיבה בין השנים 2009 - 2012 (נ/3);

· דוח חינוכי נושא תאריך 19.02.25 ומסמכים רפואיים בענינה של הבת הקטינה (נ/4). מהדוח החינוכי עולה, כי לבת הקטינה בעיות קשב וריכוז; משתמשת באליומות פיזית ומילולית, נוטלת דברים ללא רשות, מתקשה בדחיית סיפוקים, מרבה להיות עם פנים עצובות, מתכנסת בעצמה. מעלה תחושות של חוסר ודאות בנוגע להורה שישמור עליה באותו היום. הומלץ על הפניית לטיפול רגשי, לבדיקה נוירולוגית וכן להפנות את הוריה להדרכה הורית. צורפו גם מסמך הסכמה של ההורים לטיפול בבת הקטינה וכן קבלה על תשלום הוצאות תרבות וטיולים לבת הקטינה, בסך ₪150; עוד העידה ההגנה, כעד אופי לענין העונש, את אבי הנאשם (ע.ה. 1), אשר ביקש ליטול אחריות על הסתבכותו של הנאשם וסיפר, כי כאשר היה בן 13, הושפע האחרון מהליך גירושין קשה של הוריו. העד טען, כי נכדתו - בתו של הנאשם - כבת שבע שנים - נתונה ב"סיכון". לדבריו, האם אינה מסוגלת לטפל בילדה, בהיותה מטופלת בילדה נוספת עם אוטיזם, כאשר האינטראקציה בין שתי הילדות אינה טובה ומגיעה עד כדי אלימות.

העד ביקש לתת לבנו סיכויי שיקום, והציע, כי ישגיח על הנאשם על מנת שיחזור למוטב. העד הביע חשש מהטלת מאסר ממושך על הנאשם, וזאת לנוכח ההשלכות שעלולות להיות על הילדה שבמצב הנתון תלויה באב ולטענתו - אין אף גורם שיכול ליטול את הטיפול בה במקומו.

במהלך שמיעת פרשת העונש, עתרה ההגנה לדחות הדיון על מנת לאפשר לה הגשת מסמכים נוספים, עדכניים, מטעמה בנוגע למשמורת בבת הקטינה וכן להליך הטיפול בו משולב הנאשם. בתאריך 11.06.25 הוגשו, מטעם ההגנה, מסמכים נוספים:

· דוח חינוכי עדכני, נושא תאריך 19.05.25, השב ומפרט את קשייה הרגשיים והלימודיים של הבת הקטינה, לרבות אלימות פיזית ומילולית, נטילת חפצים ללא רשות, קשיי משמעת; קשיים בדחיית סיפוקים; אינה מפענחת נכון מצבים חברתיים. הבת הקטינה נהגה להגיע למוסד החינוכי עם פנים עצובות, מכונסת בעצמה. היא העלתה תחושות של חוסר ודאות בנוגע לזהות ההורה שיגיע למסיבת קבלת הסידור.

מנהלת בית הספר מציינת, כי מאז שהחלה, כחודש ומחצה לפני מועד עריכת המסמך, לשהות אצל אביה - החלה להגיע לבית הספר רגועה, שמחה והיא מתפקדת מבחינה לימודית.

לאור סירוב אם הקטינה למתן טיפול תרופתי, שבה המנהלת על המלצתה לשלב את הבת הקטינה בטיפול רגשי, להפנותה לבדיקה נוירולוגית וכן להפנות את הוריה להדרכה הורית;

· עדכון מאת היחידה להתמכרויות, נושא תאריך 19.05.25 - הנאשם מצוי בשלב האחרון בטיפול ביחידה, מוסר בדיקות שתן, מתנזר מסמים ומביע מוטיבציה לשינוי. הנאשם מטופל פרטנית, לאחר שנערך נסיון לשלבו בטיפול במרכז יום אך הוא העדיף שלא להשתלב בטיפול זה. הנאשם השתלב בעבודה בתחום מכירת אופנועים וכלי רכב, מעורב בחיי בתו ומביע דאגה כלפיה, עורך המסמך התרשם ממאמצים רבים מצדו לתפקוד אדפטיבי, משמעותי ואחראי בתחומי החיים השונים;

· תלוש שכר מחודש מאי 25 - הנאשם מועסק אצל מעסיק בשם "אשר צדוק" מאז 05.05.25 והשתכר בגין עבודתו החלקית בחודש זה ₪6,247;

· מכתב "מד רגש" מאת בית הספר בו לומדת הבת הקטינה, ובו מתבקשים לעבוד עמה על סוגיות מסוימות;

· כן צורפו שוב קבלה על תשלום הוצאות תרבות וטיולים ומכתב הסכמה לטיפול.

הערכת שירות המבחן למבוגרים

בענינו של הנאשם הוגשו שני תסקירים. הראשון, נושא תאריך 09.03.25, מפרט את נסיבותיו האישיות, כבן 32, גרוש ואב לילדה כבת 7 שנים. מגיל קטן התקשה הנאשם לקבל סמכות ומרות, אובחן כסובל מבעיות קשב וטופל תרופתית. ניכרה אצלו בעייתיות מבחינת עמידה בגבולות, הוא הועבר בין מסגרות חינוכיות שונות ופוטר משירות צבאי בעקבות סעיף ליקוי נפשי (אם כי לדבריו אינו סובל מבעיות נפשיות כלשהן). הנאשם נישא בשנת 2017 והתגרש בשנת 2019, לדבריו בשל קשיי תקשורת וחוסר אמון.

הנאשם לא גילה יציבות תעסוקתית לאורך חייו ועבד בעבודות מזדמנות.

לנאשם שלושה אחים ושתי אחיות. אמו גננת. אביו התגרש מאמו ועובד כעורך דין. לנאשם היה קשר מורכב עם אביו, שלוהו במתיחות ולדבריו אף באלומות. בעבר, סבל אביו מהתמכרות לסמים ולאילוהול ואף ריצה עונש מאסר. גם אחיו הצעיר של הנאשם בעל רקע התמכרותי לסמים.

לדברי הנאשם, החל להשתמש בסם מסוכן מסוג קנאביס בהיותו בן 18. לפני כחצי שנה פנה מיוזמתו ליחידה להתמכרויות והשתלב בטיפול פרטני מאז יולי 2024. הנאשם מסר בדיקות שתן, שנמצאו נקיות משרדי סמים מסוכנים.

שירות המבחן התרשם, כי הנאשם התמודד משחר ילדותו עם מערכת משפחתית מורכבת, בה התקשו הדמויות ההוריות והמבוגרות לכוון אותו ולספק מענה לקשייו ולצרכיו הרגשיים. הנאשם פנה לקשר עם קבוצות שוליות לצורך קבלת תחושת שייכות ונראות והחל גם להשתמש בסמים.

הנאשם מתאפיין בחוסר בשלמות, חוסר יציבות, מתקשה להתמודד עם לחצים, מתקשה לעמוד בגבולות פנימיים וחיצוניים, נוקט בעמדות מקלות בכל הקשור להתנהגות עוברת חוק בתחום הסמים המסוכנים.

לנאשם דפוסים התמכרותיים ועברניים, הוא מתקשה בהפעלת שיקול דעת וכן בהבנת השלכות מעשיו וחומרת העבירות שעבר. קיים קושי מבחינתו לגלות תובנה לדפוסי התנהגותו, אשר עומדים ברקע למעורבותו השולית. מנגד, נטל הנאשם אחריות על מעשיו וטען, כי ברקע למעשים מניע כלכלי ורצונו לממן את צריכת הסמים. הנאשם הביע חרטה. הנאשם ביטא מוטיבציה לשינוי בחייו ושירות המבחן התרשם, כי המשך השתלבותו בטיפול יהיה בו כדי להוביל להפחתה ברמת הסיכון להישנות הסתבכותו בעבירות בעתיד.

בסיום התסקיר, בא שירות המבחן בהמלצה להסתפק בהעמדת הנאשם תחת צו מבחן למשך שנה ולחלופין, להשית עליו עונש מאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות, כשבמקביל אליו יוכל להמשיך בהליך הטיפול.

התסקיר השני, נושא תאריך 28.05.25, הוגש בהמשך להחלטת בית המשפט לאחר שמיעת טיעוני הצדדים לעונש. בנוגע להליך הטיפולי בו משולב הנאשם עדכן שירות המבחן, כי מצוי כעת בשלב השלישי והאחרון לטיפול ביחידה לנפגעי התמכרויות, שומר על הינזרות מסמים, וכעת ההתמקדות היא בקידומו מבחינה אקדמית ותעסוקתית, בחיזוק קשריו עם הבת הקטינה וכן בסגירת חובותיו.

הנאשם החל לעבוד במגרש למכירת כלי רכב.

הנאשם ביטא חשש, כי יאלץ לשאת בעונש מאסר בעודו ההורה הדומיננטי המגדל את בתו.

לא נפתחו תיקים חדשים לנאשם.

שירות המבחן שב על המלצתו השיקומית מהתסקיר הקודם.

טענות הצדדים

התביעה טענה, כי מעשי הנאשם פגעו בערכים המוגנים של בריאות הציבור ושלומו, וכן הוסיפה כי בעבירות הסמים קיים נזק ישיר לציבור בגין השימוש בסמים וגם נזק עקיף מביצוע עבירות כתוצאה מצריכת סמים. הפגיעה בערכים אלה הינה ברף הגבוה לאור התקופה הממושכת שבה הנאשם שכר את הדירה, האופרציה שניהל הנאשם, השינויים במערכת החשמל והכמות הגדולה של הסמים שנתפסו.

התביעה הדגישה את הצורך בענישה משמעותית ומרתיעה בעבירות מסוג זה, לאור נפיצות וכן לאור הרווח הכלכלי העצום הגלום בהן.

התביעה עמדה על התכנון שקדם לעבירות, כאשר שכר הנאשם דירת מגורים למעבדה לגידול סמים; התקין בה את כל הציוד הנדרש; תחזק את המעבדה; השקה וטיפול בשתילים. עוד הפנתה לחיבור החשמל, שנעשה באופן פירטי, שעלול להיות מסוכן.

התביעה עתרה למתחם ענישה הנע בין 28 - 54 חודשים מאסר בפועל, בצירוף מאסר מותנה, קנס משמעותי ומרתיע, פסילת רשיון נהיגה.

במסגרת המתחם, לאור הודאת הנאשם באשמה, נטילת האחריות והיות הנאשם ללא הרשעות קודמות - עתרה התביעה לעונש על הצד הנמוך.

התביעה טענה, כי הנאשם לא עבר שינוי מובהק המצדיק סטיה מהמתחם מטעמים טיפוליים, ומכל מקום, בתיקים מסוג זה יש ליתן משקל לשיקול ההרתעתי הגובר על האינטרסים האישיים.

התביעה הדגישה את חשיבותה של הענישה הכלכלית, וציינה, כי בעבירות סמים, מאפשר החוק הטלת קנס עד לגובה פי חמש משווי הסם המסוכן.

התביעה הפנתה להיקף הגבוה של גניבת החשמל ועתרה לחייב את הנאשם בפיצוי לחברת החשמל, אם גם לא במלוא סכום הגניבה.

התביעה עתרה לחילוט המוצגים המפורטים בסעיף א' לסיפא לכתב האישום, להשמדת הסמים המסוכנים ולמתן צו כללי בענין יתר המוצגים.

בהודעה מטעם המאשימה מיום 08.06.25 וכן בהשלמת טיעון בכתב מטעמה, שהוגשה ביום 18.06.25, הפנתה התביעה לעובדה, כי חרף הצהרת ההגנה, לא הוגשו מסמכים המלמדים על תוצאות הדיונים בנוגע להעברת המשמורת בבת הקטינה לידי האב. התביעה הוסיפה, כי פעולות הנאשם להעברת המשמורת בקטינה בסמוך לדיון אינן יכולות שלא לעורר תמיהה. עוד הוסיפה, כי אינה מתעלמת מההליך הטיפולי, שעבר הנאשם, אך אין המדובר בהליך טיפולי כזה שהביא לשינוי משמעותי, המאפשר לסטות מהכללים שנקבעו בפסיקה בנוגע לענישה בגין העבירות דנן, אלא במסגרת מתחם הענישה עצמו.

ההגנה טענה ארוכות בנוגע להליך הטיפול שערב הנאשם, לשיטתה - מיוזמתו, לפרוגנוזה החיובית מטעם שירות המבחן למבוגרים ולמוטיבציה שהביע הנאשם להמשך טיפול. ההגנה טענה, כי רעיית הנאשם לשעבר אינה יכולה להתמודד עם הטיפול בבת הקטינה וכי אם יוטל על הנאשם עונש מאסר - המשמעויות בעבודה עלולות להיות הרסניות והיא אף עלולה להילקח לאומנה. לשיטת ההגנה, תיקון כתב האישום במסגרת הסדר הטיעון השמיט את פרק הזמן בו עסק הנאשם בגידול סם במעבדה ולפיכך יש לנקוט בפרשנות מקלה עם הנאשם, לפיה ייתכן שהחל לגדל את הסמים יום אחד קודם לתפיסתו בלבד. לטענת ההגנה, רובצים על הנאשם חובות רבים, הוא נתון בהליכי חדלות פירעון ולפיכך - לא היתה לו היכולת להקים מעבדה עצמאית. יתר על כן, השתתף עונש מאסר תפגע גם בשיקומו הכלכלי. ההגנה ביקשה לאמץ את המלצת שירות המבחן למבוגרים ולהשית עליו צו מבחן בתוספת מאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות.

ההגנה הפנתה לפסיקה, לתמיכה בטענותיה.

בהשלמת טיעון בכתב מטעם ההגנה, שהוגשה ביום 11.06.25, הפנתה ההגנה לדוח החינוכי העדכני, המלמד על כך שהבת הקטינה מגיעה לבית הספר "בריא ובעצמה שמחה", וכי הנאשם הוא המצוי בקשר עם גורמי הטיפול בבת הקטינה. כן הפנתה למסמך העדכון בנוגע להמשך השתלבותו של הנאשם בהליכי הטיפול. ההגנה שבה ועתרה, כי בית המשפט יחרוג ממתחם הענישה "משיקולי שיקום וכן משיקולי צדק של טובת הקטינה". ההגנה הפנתה לפסיקה נוספת לתמיכה בטענותיה וכן הגישה את המסמכים הנוספים כמפורט בפרק הראיות לעונש לעיל.

בדברו האחרון מסר הנאשם, כי מגלה מוטיבציה לצאת לעבודה אך הדבר לא התאפשר לו בשל היותו מפוקח במסגרת התנאים המגבילים שהושתו עליו; עוד הוסיף, כי הוא מצוי בטיפול עד היום, ומבצע בדיקות למציאת שרידי סם באופן עקבי. כן מסר, כי מעוניין לגדל את בתו ולחזור למסלול חיים תקין. הנאשם מסר, כי הסתבך בעבירות לאחר שנקלע לחובות, נטל הלוואה ב"שוק האפור" וכשלא הצליח להחזירה, נאלץ, תחת איומים, להיכנס למעבדה ולפעול בעבור אחרים - בלשונו: "הייתי מעין קוף ומעולם לא עשיתי פשע ואני לא קשור לפשע". אך לשאלת בית המשפט הבהיר, כי אינו חוזר בו מהודאתו.

דיון והכרעה - קביעת מתחם ענישה

העבירות שעבר הנאשם חמורות ופוגעות בערכים המוגנים של בריאות הציבור, שלומו, בטחונו האישי, הכלכלי והסוציאלי. לעבירות אלה פוטנציאל לגרימת נזקים רחבי היקף, הן בצורה ישירה בעקבות נטילת הסמים, והן בצורה עקיפה הנגרמת כתוצאה מגידול הסמים בהיקף כה נרחב.

מדובר בנגע המתפשט במהירות ומשחית חיהם של אנשים, בין אם זה ציבור המשתמשים בסמים ובין אם ציבור הנפגעים במעגלים הרחבים יותר.

המשתמשים בסמים עלולים להפוך - מאזרחים עמלניים, המנהלים חיים מסודרים, למי שעומדים בשולי החברה, אינם תורמים לאחרים ולא זו אלא, שהטיפול בהם ופרנסתם מוטלים על אחרים.

בנוסף, כתוצאה מעבירות אלה, מועברים מיד ליד כספים בלתי מדווחים בהיקף עצום, חלקם המכריע מוצא דרכו למימון פעילות עבריינית בתחומים שונים.

על חומרת הענישה שיש לנקוט כלפי המעורבים במערך הפצת הסמים, דובר רבות בפסיקה. ראו ע"פ 211/09 אזולאי נ' מדינת ישראל (פורסם במאגרים):

הענישה בעבירות מסוג זה נועדה, קודם לכל, לשרת את מטרת הגמול לעבריין על עיסוק בסם העלול לסכן חיי אדם ולפגוע בבריאות המשתמשים בו; שנית, על העונש להעביר מסר חד-משמעי של הרתעה ביחס לעבריינים פוטנציאליים, ולשמש אות אזהרה אפקטיבי לכל מי שמתכוון לקחת חלק במערכת ההעברות והסחר בסמים, תהא אשר תהא הפונקציה אותה הוא ממלא בשרשרת זו של העברת הסם מיד ליד.

בנוגע לעבירה של גידול או ייצור סם מסוכן, לסכנות הכרוכות בה, לקלות ביצועה על הרווח הכספי העומד בצדה, וכן לחומרת הענישה בעבירות אלה, ראו דברי בית המשפט המחוזי בעפ"ג (מחוזי באר שבע) 33195-09-21 שאולוב נ' מדינת ישראל (פורסם במאגרים - 2022):

הסכנות הכרוכות בשימוש בסמים נוגעות בין היתר לבריאות הגופנית והנפשית, לכוחות התפקוד, ליכולת לפעול בריכוז ובזהירות - כמו למשל בנהיגה או בסביבת סיכון - ולהתנהלות הכוללת במסגרות החיים השונות. ומזקי השימוש בסם, לפרט המשתמש בסם, לסביבתו הקרובה, לקהילה בה הוא חי, ולחברה בכללה, מובהקים.

ייצור סם מגדיל את מצאי הסם ואת זמינותו וממילא מגדיל את השימוש בסם, על כל המשתמע מכך. ומבחינה זו הוא המחולל הראשי של כל שרשרת הסם העבריינית הנקשרת אליו.

סם הוא מוצר צריכה יקר מאוד, שהסחר הקמעונאי בו הוא בכמויות של גרמים. ושוק הסמים מגלגל סכומי עתק, בלתי מדווחים, שבתורם מניעים ומשפיעים גם על פעילויות עברייניות אחרות.

גידול קנאביס בהיקף מסחרי של מאות שתילים יכול להפיק לבעליו הכנסה כספית עצומה ממש, בהיקף שאין דומה לו ביחס להשקעה, לזמן ולהתכנות, בשום מיזם חוקי אחר.

האמצעים הדרושים לגידול קנאביס פשוטים יחסית, הידע הנחוץ לכך זמין, והסיכוי להיתפס ולשלם מחיר איננו גדול. ומצב דברים זה מעמיד פיתוי להשגת רווח כספי ניכר תוך נטילת סיכון מסוים. וכך, התופעה של גידול סמים "קלים" בחממות ביתיות ובמבנים שונים עולה כפורחת ובגדרה ניתן לראות לא אחת מעורבות של אנשים שאורח חייהם הכללי רגיל ונורמטיבי והם אינם בעלי דפוסים עברייניים מובהקים.

מקרה זה הוא דוגמא אופיינית לתופעה המתוארת. המערער התארגן בצורה רצינית למיזם של גידול סמים, תוך שכירת דירה והכשרתה לגידול סמים, וגידול בפועל של שתילי הסמים על פני תקופת זמן, מתוך כוונה להפיק רווח כספי משמעותי, שיקדם אותו מבחינה כלכלית.

המדובר אפוא בפעילות עבריינית מתוכננת, מודעת, שקולה ומאורגנת, שיש להתייחס אליה במלוא הרצינות והחומרה. העונש הקבוע לעבירת גידול סם הוא 20 שנות מאסר ומדיניות הענישה הנוהגת בעבירה זו הינה של חומרה מובהקת. העבירות שענינן גידול סמים מסוכנים הפכו, בעשור האחרון, ל"מכת מדינה". - על מערכת המשפט לומר את דברה במישור המעשי, ולא רק ברטוריקה, בדרך של ענישה מחמירה. וראו, לענין זה, ת.פ. 42358-10-14 (מחוזי תל אביב) אבי גיא נ' מדינת ישראל (פורסם במאגרים - 2015):

דומה שמעבדות הסם הפכו למכת מדינה. נראה שהקלות שבגידול הסם, הבטחון היחסי באי חשיפת העבירה כאשר מדובר בפעילות בתוך תחומי הבית והפוטנציאל הגלום בה משמשים קרקע נוחה להפיכתה לנפוצה. נפוצות העבירה מחייבת אמירה ברורה ונורמטיבית של בתי המשפט העוסקים בתחום זה. את דברנו בנושא זה אמרנו למשל בע"פ 46738-09-14 שניתן ביום 31.12.14, שם הרחבנו את הדיבור על משמעות גידול הסם והצורך להילחם בו באמצעות ענישה מרתיעה.

בעבירות שענינן גידול סם בהיקף נרחב יעדיף בית המשפט את האינטרס הציבורי ואת הרתעת הרבים על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם. ראו ע"פ 2194/14 בן שמעון נ' מדינת ישראל (פורסם במאגרים - 2014).

על בית המשפט, כחלק ממערכת אכיפת החוק, לתרום חלקו לצורך מיגור התופעה הפוגעת בציבור כולו, וזאת גם כאשר המדובר באזרחים מן השורה, שהסתבכו בעבירות אלה. ראו ע"פ 2139/22 ג'נאח נגד מדינת ישראל (פורסם במאגרים - 2022):

בית משפט זה עמד לא אחת על חומרתן של עבירות הסמים, בשל הפגיעה הישירה בצרכני הסמים ובשל הפגיעה העקיפה הנגרמת לציבור כולו. אין להסכים עם מציאות שבה פונים אזרחים מן השורה לשמש כחוליה בשרשרת אספקת הסמים וזאת כדי לגרוף רווח כלכלי "מהיר וקל", ההזדמנות "העסקית" קורצת לאלו שבמצוקה, והם נענים לה אף מתוך מודעות לאיסור שבמעשים, לנזק שייגרם כתוצאה מכך ולמחיר אותו ישלמו היה וייתפסו בעבירתם משכך, יש צורך בענישה ממשית ואפקטיבית אשר תרתיע עבריינים פוטנציאליים מביצוע עבירות סמים. כך, ענישה מתאימה תעביר את המסר כי ניסיונות הקמת מעבדות סמים בהיקף נרחב - אינן בעלות תוחלת כלכלית... גם טענה, לפיה היווה מאן דהוא שליח של אחרים (בלשון ההגנה בתיק דנן: "קוף") לניהול או לתפעול מעבדת הסמים, אין בה כדי להביא להקלה בעונשו. וראו, לענין זה, ע"פ 6718/23 דהן נ' מדינת ישראל (פורסם במאגרים - 2025):

אבהיר כבר עתה: אף בהתאם לגרסתו של המערער, אשר כאמור, נראה כי המשיבה אינה חולקת עליה - מעשיו חמורים. בית משפט זה שב ועמד על החומרה הגלומה בעבירות הסמים, הקונות שביתה בחברה הישראלית, ופוגעות בשלום הציבור ורווחתו (ע"פ 3398/22 גמליאל נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (17.7.2022)). כך נקבע, כי בעבירות של גידול סם נדרשת ענישה חמורה ומרתיעה כלפי כל חוליה וחוליה בשרשרת העבריינית - משלב הקמת המעבדות, דרך גידול הסם וכלה בהפצתו (וראו: ע"פ 8915/18 מועזיז נ' מדינת ישראל, פסקה 11-12 (24.9.2019) (להלן: ענין מועזיז); ע"פ 2139/22 ג'נאח נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (14.7.2022) (להלן: ענין ג'נאח) ע"פ 2909/23 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (7.2.2024)).

לאור האמור, אין לשעות לטענתו של המערער, לפיה בשל היותו אך 'בורג קטן' במערכת העבריינית מן הראוי לגזור עליו עונש קל. אמנם, עונשם של העומדים בראש הפירמידה העבריינית - ההוגים והמתכננים - ראוי שיהיה חמור יותר משל הפועלים הפשוטים, ואולם, גם אלה האחרונים ראויים לעונש ממשי, שכן "מערכת הפצת הסמים לא יכולה לתפקד ללא שירותיהם של בעלי תפקידים 'קטנים' כמותו המשמשים חוליה בשרשרת, ואשר בלעדיהם לא יכון המעשה" (ענין מועזיז, בפסקה 12). לפיכך הודגש בפסיקה, כי "אין להסכים עם מציאות שבה פונים אזרחים מן השורה לשמש כחוליה בשרשרת אספקת הסמים וזאת כדי לגרוף רווח כלכלי 'מהיר וקל'... ההזדמנות 'העסקית' קורצת לאלו שבמצוקה, והם נענים לה אף מתוך מודעות לאיסור שבמעשים, לנזק שייגרם כתוצאה מכך ולמחיר אותו ישלמו היה וייתפסו בעבירתם" (ענין ג'נאח, פסקה 12 (14.7.2022)).

בהקשר זה יש להסתייג מהשימוש הנפוץ במונח 'קוף', בו עשו שימוש גם הצדדים בענינו, ככזה המייצג את אלה הבוחרים לתת ידם לגידול הסם בשירות אחרים. כינוי זה, יש בו כדי לרמוז כאילו העבריינים הזוטרים, אותם 'קופים', פועלים מבלי להפעיל שיקול דעת עצמאי ותבוני. בכך, כינוי זה מסייע לשוות לפעולתם היבט של אחריות מופחתת, ללא כל הצדקה. ענין לנו באזרחים שבוחרים, מתוך מודעות, ליטול על עצמם תפקיד בתכנית פלילית חרף החומרה הגלומה בכך, בדרך כלל מתוך תקווה לגרוף רווח קל ומהיר מבלי לשאת במלוא האחריות למעשיהם. הקלה בעונשם של העבריינים הזוטרים, אך מחמת מעמדם הנמוך בהיררכיה העבריינית, תוביל לכך שאלה יוסיפו לעמוד בחזית הפשיעה בשל 'המחיר' הזעום שיהיה עליהם לשלם על מעשיהם. נדרשת אפוא ענישה ממשית אשר תרתיע עבריינים פוטנציאליים מביצוע כל תפקיד, קטן כגדול, בשרשרת גידול הסם והפצתו. [ההדגשה אינה במקור].

עוד ראו ע"פ 211/09 אזולאי נ' מדינת ישראל (פורסם במאגרים - 2010):

מזה זמן רב, מדגישים בתי המשפט את חשיבות הערך הענישתי בעבירות סמים כאחד הכלים החשובים בפעילות לביעורו של נגע הסמים. ההחמרה בענישה משרתת את מטרות הגמול וההרתעה, שהן היעדים העיקריים של הענישה בתחום הסמים.

להלן, יובאו פסקי דין המשקפים את מדיניות הענישה הנוהגת בעבירות של גידול סם מסוכן: ת"פ (מחוזי באר שבע) 9532-10-18 מדינת ישראל נ' אבו עסא (פורסם במאגרים - 2019) - הנאשם הורשע, על פי הודאתו, בעבירה של גידול סמים. בהתאם לעובדות כתב האישום המתוקן, הקים הנאשם מעבדה לגידול סמים וגידל בה סם מסוכן מסוג קנאביס - 280 שתילים במשקל של 141 ק"ג נטו. בית המשפט המחוזי בבאר שבעקבע מתחם ענישה הנע בין 30 ל-60 חודשי מאסר בפועל וגזר על הנאשם 30 חודשי מאסר; מאסר מותנה; קנס. באותו מקרה, מצא בית המשפט המחוזי (חברי, כב' השופט דניאל בן טולילה) - להתייחס לשאלת כמות השתילים אל מול משקלם, תוך שקבע:

המדובר בכמות עצומה של שתילים, 280 במספר, כאשר משקלם הכולל בעת הגעתה של המשטרה, הגיע לכדי 141 ק"ג. המדובר בכמות סם ממנה ניתן להפיק עשרות ומאות מנות לצריכה עצמית. בהקשר לעבירות של גידול סם, סבורני כי החומרה נלמדת משילוב מספר השתילים יחד עם משקל הסם. הדברים אמורים בשים לב לכך, שמשקל הסם לא אחת, הינו תוצאה אקראית של המועד שבו התגלה גידול הסם. כך למשל, יש ולעיתים המעבדה נחשפת בסמוך לאחר שתילת הזרעים, באופן שהמשקל הכולל של הסם נמוך ביותר ואינו עומד בהלימה אחת עם התכנית העבריינית שעמדה בבסיס הקמת המעבדה שיכולה הייתה, בסופם של דברים, להביא לכדי תוצרת של עשרות ומאות קילוגרמים. [ההדגשה אינה במקור].

· במקרה דומה נוסף, שהובא לפני כותב שורות אלה בעת כהונתו בבית משפט השלום ת.פ. (שלום באר שבע) 52720-11-19 מדינת ישראל נ' בן שושן (פורסם במאגרים - 2022), נדון נאשם, שנתפס, ביחד עם אחרים, במסגרת אופרציה דומה לעניינו של הנאשם דנן, מגדל סם מסוכן מסוג קנאביס - 1057 שתילים במשקל 36 ק"ג, נקבע מתחם ענישה הנע בין 24 - 48 חודשי מאסר בפועל, והנאשם שם נדון לעונש מאסר בפועל בן 28 חודשים, בצירוף מאסרים מותנים וקנס. ערעור על חומרת העונש - נדחה (עפ"ג 2901-01-21, פסק דין מיום 21.04.21).

· ת.פ. (שלום באר שבע) 17321-06-18 אבו שנדי נ' מדינת ישראל (פורסם במאגרים - 2021) - הנאשם הורשע, תחילה - על פי הודאתו ולאחר מכן - חזר מהודאתו והורשע לאחר שמיעת ראיות - בעבירה של גידול סמים והחזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית. בהתאם לעובדות כתב האישום המתוקן, הקים המערער בביתו ביישוב תל שבע מעבדה לגידול סמים וגידל 193 שתילים של סם מסוג קנאביס. משקלם של כלל השתילים, בתוספת מספר חבילות סם שנתפסו אצלו, עמד על 33.27 ק"ג נטו. מותב זה, בשבתו בבית משפט השלום, קבע מתחם ענישה הנע בין 22 ל-44 חודשי מאסר בפועל וגזר על המערער, כבן 60, אב ל-17 ילדים, הסובל ממצב רפואי מורכב, עונש מאסר בפועל בן 22 חודשים; מאסר מותנה; קנס בסך 20,000 ₪. ערעור הנאשם לבית המשפט המחוזי על חומרת העונש - נדחה (עפ"ג 57467-04-21, פסק דין מיום 13.09.21).

· ת.פ. (מחוזי חיפה) 29731-05-21 מדינת ישראל נ' גמליאל (פורסם במאגרים - 2022) נדון נאשם, שנתפס מגדל, במעבדה דומה שהקים, סם מסוכן מסוג קנאביס, 202 שתילים במשקל של כ- 65 ק"ג, וכן נטל חשמל, שלא כדין, בשווי של כ-21,000 ₪. בית המשפט המחוזי קבע מתחם ענישה הנע בין 22 - 48 חודשי מאסר בפועל. בהתחשב בגילו הצעיר והיעדר הרשעות קודמות, נדון למאסר בפועל בן 22 חודשים. ערעור על חומרת העונש - נדחה (ע"פ 3398/22 גמליאל נ' מדינת ישראל, פסק דין מיום 13.07.22).

· ע"פ 8988/16 בן סימון נ' מדינת ישראל (פורסם במאגרים - 2017, להלן: "פרשת בן סימון") - הנאשם נתפס מגדל, במעבדה דומה למקרה דנן, סם מסוכן מסוג קנאביס - 282 שתילים במשקל של כ-87 ק"ג, וכן סיפק לאחר סם מאותו הסוג במשקל של כ-5 גרם. עוד נתפס, גם באותו המקרה, גונב חשמל באמצעות חיבור פיראטי והורשע בעבירה נוספת בגין כך. הנאשם נדון לעונש מאסר בפועל בן 36 חודשים, וזאת במסגרת מתחם, שהועמד בין 28 - 48 חודשים מאסר בפועל. כן נדון לעונשי מאסר מותנה, וכן קנס בן 40,000 ₪. טענת הנאשם, כי מגדל לבדו את אחותו היתומה, כבת 8 שנים - לא הועילה, וערעור הנאשם על חומרת העונש - נדחה.

· ת"פ (מחוזי מרכז) 67338-02-20 תומר בימרו נ' מדינת ישראל (פורסם במאגרים - 2022) הנאשם הורשע בעבירות של יצור והכנת סם קנבוס במעבדה שהקים וכן נטילת חשמל ללא היתר כדין. הנאשם נתפס מגדל, במעבדה שהוקמה לשם כך, סם מסוכן מסוג קנאביס - 82 שתילים במשקל של כ-83 ק"ג. עוד נטל, שלא כדין, חשמל בשווי של קרוב ל-11,000 ₪. מתחם הענישה בענינו הועמד בין 24 - 48 חודשי מאסר בפועל. הנאשם נדון לעונש מאסר בפועל בן 24 חודשים, מאסרים מותנים וקנס בסך 20,000 ₪.

· ת.פ. 37764-03-21 בן-הרוש נ' מדינת ישראל (פורסם במאגרים - 2022) המערער הורשע על פי הודאתו בעבירות של ייצור, הכנה והפקה של סם מסוכן; החזקת כלים אשר משמשים להכנת סם מסוכן ונטילת חשמל פיראטי ללא היתר כדין, לאחר שהקים מעבדה מסוג קנבוס בה נתפסו 108 שתילים של סם מסוכן מסוג קנאביס, במשקל 77.58 ק"ג. בית המשפט המחוזי קבע מתחם ענישה אשר נע בין 23 - 48 חודשי מאסר בפועל. על הנאשם הושת עונש בן 23 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשי מאסר מותנה וקנס. ערעור שהוגש לבית המשפט העליון על חומרת העונש - נמחק, בהמלצת ההרכב שם (ע"פ 1517/22 בן-הרוש נ' מדינת ישראל, פסק דין מיום 19.05.2022).

במקרה דנן, הסב הנאשם דירת מגורים למעבדה לגידול סמים מסוכנים, תוך התקנת ציוד מתאים לכך, ונתפס מגדל 398 שתילים של סם מסוכן מסוג קנבוס, במשקל כולל של למעלה מ-90 ק"ג, בעת בה נתפסו. המקרה דנן חמור יותר, מבחינת כמות השתילים וגם מבחינת משקלם, מהפסיקה שנדונה לעיל.

אין לקבל טענת ההגנה, כי ניתן להסיק, לזכות הנאשם, שהמעבדה הוקמה יום אחד בלבד לפני תפיסת הסמים המסוכנים. אמנם, תוקן כתב האישום, כך שאין בו התייחסות למשך הזמן המדויק בו הופעלה מעבדת הסמים. ברם, משך הזמן בו שכר הנאשם את הדירה הייעודית (כשמועד השכירות מופיע בכתב האישום), ביחד עם כמות השתילים שנתפסו ומשקלם - מעידים על פעילות לאורך זמן משמעותי.

לצורך הקמת המעבדה, התחבר הנאשם באופן פיראטי לרשת החשמל, כך שלא יחויב בתשלום בגין מרביתם המכרעת של המכשירים במעבדה (למעט מערכת ההשקיה ומזגן אחד).

גם עבירות מסוג זה, המסווגות, בחוק העונשין, תשל"ז - 1977, כ"עבירות מעין גניבה" ומתייחסות לנטילה בלתי חוקית של משאבים ציבוריים, כגון חשמל, מים או גז - מהוות, כשלעצמן, מכת מדינה של ממש.

לרוב, המדובר בעבירות שהן קשות לגילוי.

עבירות אלה מטילות נטל כבד על הציבור שומר החוק, אשר, למעשה, נאלץ לשאת בעלות המשאבים, שנטלו על ידי אחרים - שלא כדין.

כאשר המדובר בחיבור פיראטי לרשת החשמל - מצטרף לכך גם פוטנציאל סיכון של ממש לחיים ולשלימות הגוף - הן של הנאשם עצמו, הן של אחרים המשתמשים בדירה והן בדירות הסמוכות ואף של כלל הציבור העובר באזור, כתוצאה מחיבורים לקו החשמל העירוני בו זורם מתח גבוה, אשר מותקנים שלא על ידי בעל מקצוע וללא פיקוח מתאים.

בהעדר נפגע ישיר מעבירות אלה, קיימת נטיה שלא ליחס לעבירות אלה את החומרה הנדרשת. לענין זה ראוי להביא מדברי חכמנו, בתלמוד הבבלי, מסכת בבא קמא, דף נ' עמוד ב':

תנו רבנן [שנו חכמים]:
לא יסקל [לא ישליך אבנים] אדם מרשותו לרשות הרבים.
מעשה באדם אחד, שהיה מסקל מרשותו לרשות הרבים ומצאו חסיד אחד,
אמר לו [החסיד]: ריקה! מפני מה אתה מסקל מרשות שאינה שלך לרשות שלך [כלומר לרשות הרבים שתמיד תישאר שלך]?
לגלג עליו [המשליך].

לימים, נצרך למכור שדהו והיה מהלך באותו רשות הרבים ונכשל באותן אבנים.
אמר: יפה אמר לי אותו חסיד, מפני מה אתה מסקל מרשות שאינה שלך לרשות שלך.
בסיפור זה, ביקשו חז"ל לשקף, כיצד הפגיעה בנכסי הכלל (באותו מקרה - דרך הרבים) עלולה לפגוע, בסופו של דבר, בכל פרט ופרט מתוכו.

אשר למתחם הענישה בגין עבירה זו, במספר גזרי דין, שניתנו בעשורים הקודמים, נגזרו עונשים צופים פני עתיד, בצירוף קנסות, בגין עבירה זו. ראו ת"פ 25808/10; ת"פ (שלום תל אביב) 3675/09; ת"פ 33639-02-12; ת"פ 33784-08-10; ת"פ 31864-12-14.

עם זאת, נפיצות העבירות וכן התעוזה שהולכים ומגלים עבריינים בתחום זה, הביאו למגמת החמרה, ולענין זה ראו גזר הדין ת"פ (כפר סבא) 8225-01-14, מדינת ישראל נ' אבו זמירו ואח' (23.12.15 - פורסם במאגרים), שם נקבע מתחם ענישה הנע בין 12 - 26 חודשים מאסר בפועל בגין עבירה של נטילת מים שלא כדין, תוך שבית המשפט, כב' השופט מ' קרשן (כתוארו אז), אף הדגיש, כי ראוי היה לקבוע מתחם חמור יותר, אך ההחמרה בעונש תבוא בהדרגה. באותו מקרה - המדובר היה בגניבת כמות גדולה של מים - כמה אלפי קוב -תוך הקמת אופרציה מתאימה לשם כך. בית המשפט שם קבע (עמ' 7 פסקה 16 לגזר הדין):

דעתי היא כי העונשים שנגזרו עד כה על אלה שחטאו בביצוע עבירות לפי סעיף 400 לחוק, גם באותם מקרים בהם מדובר היה במעשים של אזרחים מן השורה, היו עד כה קלים מדי, וזאת לפחות באותם מקרים בהם הוכחה שיטתיות. ספק אם הענישה שהוצגה לעיוני מביאה בחשבון, בצורה מספקת, את הערכים המוגנים המשמעותיים העומדים ביסוד עבירה זו ואת העובדה כי המחוקק מצא לקצוב לה עונש מרבי זהה לעונש המרבי הצמוד לעבירת הגניבה "הרגילה" - בה נזהגת רמת ענישה שונה. יש אכן מקום להחמיר הענישה ביחס לעבירה לפי סעיף 400 לחוק, ובענין זה מקובלת עליי במלואה עמדת ההגנה, הנתמכת בפסיקת בית המשפט העליון, כי החמרה שכזו חייבת להיות הדרגתית. אשר למכלול העבירות בהן הורשע הנאשם בתיק זה, קביעת מתחם הענישה היא בהתאם לנסיבות המקרה העומד לדיון, וסקירת מדיניות הענישה הנוהגת היא רק שיקול אחד מבין כלל השיקולים אותו עושה בית המשפט בכובעו מתחם ענישה הולם. בהתאם להוראות סעיף 40 לחוק העונשין, תשל"ז - 1977, בבואו של בית המשפט לקבוע מתחם ענישה, ראוי לקחת בחשבון מכלול שיקולים, בין היתר, נסיבות ביצוע העבירה; משך ההתנהגות העבריינית; מידת הפגיעה בערכים המוגנים; וכן, שיקולים נוספים.

על בית המשפט להגיב להתפתחויות בשטח, כאשר עבירות ההופכות "מכת מדינה" מצדיקות החמרה בהתייחסות אליהן, שיהיה בה כדי להעביר מסר ברור לעבריינים, כי בית המשפט ינקוט ביד קשה ואפס סובלנות לעבירות אלו. היקף האופרציה שהוקמה במקרה דנן, תוך שכירות דירה ייעודית והקמת מעבדה משוכללת לצורך גידול הסם; כמות הסמים שנתפסה, על שווים העצום ועל כמות הכסף המגיעה, מעיסוק זה, לעולם העברייני; הסיכון לשלום הציבור - הן מהסמים המסוכנים והן מאופן החיבור הפיראטי לחשמל; כמות החשמל שנגנבה והסיכון הפוטנציאלי לחיים ולגוף גם כתוצאה מאופן ההתחברות הפיראטית לרשת החשמל; שיקולי הרתעת היחיד והרבים, אשר מתפתים לעבור עבירות אלה במטרה לעשות כסף קל - מצדיקה היתה קביעת מתחם ענישה גבוה מזה אליו עתרה התביעה. שהרי, בגזרי הדין שהובאו לעיל, חלקם מבית משפט השלום - הושתו עונשים חמורים, במקרים של אופרציות שהיו בהיקף קטן יותר - הן מבחינת המעבדה שהוקמה, הן מבחינת משקל הסם שנתפס או מספר השתילים שנתפסו. יתר על כן, לא בכל אותם מקרים הורשעו הנאשמים בעבירה של גניבת חשמל, ובאותם מקרים בהם הורשעו בעבירה זו - המדובר היה בגניבה בהיקפים קטנים בהרבה.

משאין בית המשפט שם עצמו קטיגור, לא ייקבע מתחם, שהרף התחתון שלו גבוה מזה אליו עתרה התביעה. על כן, בנסיבותיו של המקרה דנן, יועמד מתחם הענישה, כך שינוע בין 28 ועד 54 חודשים מאסר בפועל, בצירוף עונשי מאסר מותנה, הן בגין עבירות הסמים והן בגין עבירת הגניבה; עיצומים כספיים משמעותיים; פסילת רשיון נהיגה בפועל ועל תנאי.

קביעת הענישה הספציפית בתוך המתחם ושאלת שיקולי השיקום בקביעת הענישה בתוך המתחם, על בית המשפט לשקול את עברו של הנאשם, נסיבותיו האישיות, והפרוגנוזה של גורמי ההערכה בענינו. הנאשם כבן 32, גרוש ואב לילדה כבת 7 שנים.

התביעה לא הציגה הרשעות פליליות קודמות בענינו של הנאשם, אך חרף גילו הצעיר ומספר השנים בהן מחזיק ברשיון נהיגה הספיק לצבור מספר גדול מאוד של הרשעות תעבורתיות, חלקן בגין עבירות המעידות על יחסו לחוק ולשלומם של אחרים, עוברי הדרך. אופן נהיגתו של הנאשם אף גרמה, לפחות במקרה אחד, לתאונת דרכים בה נגרם נזק, ובמספר רב של מקרים אחרים הורשע בעבירות המקימות סיכון רבתי לעוברי הדרך וכן עבירות בגין נתן הדין בבית המשפט לעניני תעבורה.

על פי העולה מהתסקירים שהוגשו וכן מהראיות לענין העונש, שולב הנאשם בהליך טיפולי פרטני במסגרת המרכז להתמכרויות בעיר בני ברק, וזאת לאחר שהביע רצונו שלא להשתלב במרכז יום, כפי שהומלץ לו בתחילה. הנאשם משולב בהליך הטיפולי מזה כשנה. על פי הראיות שהוצגו, מתמיד בהגעתו למפגשים; מוסר לכל אורך הדרך דגימות לאיתור שרידי סם, אשר נמצאו נקיות; להערכת גורמי הטיפול - לעת האחרונה החל לערוך התבוננות עצמית והוא נתנם מהטיפול ומביע מוטיבציה לשינוי חיובי בחייו.

על אף האמור, כפי שפורט לעיל בפרק העוסק בהערכת שירות המבחן למבוגרים, וכפי שאף השתקף מדברו האחרון של הנאשם בטרם מתן גזר הדין - עד כה, לא גילה הנאשם תובנה מלאה לחומרת העבירות שעבר; לפוטנציאל הנזק והפגיעה שלהן בציבור; והוא מגלה, הלכה למעשה, יחס מקל כלפי העבירות בהן הורשע.

בנוסף, מתקשה הנאשם לעמוד בגבולות, פנימיים וחיצוניים; נוטה לפעול ללא שיקול דעת; אינו מגלה תובנה למצבו. כאן המקום לציין, כי בעולם המעשה, לא הוצגו כלל ראיות (להבדיל מטענות) הקושרות את העבירות, בהן נתפס הנאשם, לשימוש בסמים מסוכנים. אמנם, הנאשם טען כך בפני קצינת המבחן וההגנה אף הכבירה מילים בנושא זה בטיעוניה. ברם, אין עדות כלשהי על היות הנאשם מכור לסמים מסוכנים טרם הסתבכותו. הוא לא הורשע בעבירות כלשהן באותה התקופה, לא עבירות המקושרות להתמכרות לסמים מסוכנים ולא עבירות אחרות. גם בתחום התעבורתי, לא נתפס בעבירות המעידות על שימוש בחומרים משני תודעה. אין עדות להשתלבותו בטיפול כלשהו טרם הסתבכותו. גם אם השתמש הנאשם, מדי פעם, בסם מסוכן מסוג קנאביס (וכאמור אין על כך ראיה כלשהי) - הניסיון לקשור זאת עם העבירה שעבר, כלומר: עם הקמת אופרציה בהיקף כה גדול לגידול סמים מסוכנים - דחוק עד מאוד, בלשון המעטה.

אין המדובר במי שנתפס מגדל שתיל או שניים של סם לשימושו העצמי (כמובן מבלי להקל ראש גם בכך). מכאן גם, אין תימה, שמתחילת הדרך נמצאו כלל הבדיקות, שמסר הנאשם - נקיות מסמים. ההגנה הכבירה מילים על כך, שהנאשם פנה לטיפול "מיוזמתו" וכך גם ציינה קצינת המבחן.

ואולם, פניה זו נערכה לאחר הגשת כתב האישום נגד הנאשם. וגם בהליך טיפולי זה, כאמור, גילה הנאשם בררנות, כשהעדיף שלא להמשיך בטיפול אינטנסיבי במרכז יום, וחלף כך השתלב בפגישות פרטניות, ותו לאו. הליך טיפולי איננו בגדר "מילת קסם" אשר תצדיק, בכל עת, סטיה ממתחם הענישה מטעמי שיקום. על בית המשפט לבחון, בכל מקרה, את סוג הטיפול, משכו והיקפו. ראו, לענין זה, פסק דין שניתן, בבית המשפט העליון, לאחרונה ממש - עפ"ג 46122-01-25, וכן עפ"ג 46770-01-25 פלוני נ' מדינת ישראל (וערעור שכנגד - פורסם במאגרים, 15.05.25).

במקרה דנן, לא הוצגה תשתית ראייתית או הערכתית המלמדת על השתלבות הנאשם בהליך טיפולי כזה, שהיה בו כדי לגרום לשינוי בסיסי ומשמעותי באורחות חייו, ומכל מקום, כאמור, אף לא הוצגה מצוקה חריגה כלשהי, אשר היה בה כדי להביא את הנאשם לעבור העבירות והצדיקה שילובו בטיפול גמילה מסמים מסוכנים. גם טענות הנאשם בנוגע להסתבכויות "בשוק האפור" או "ל"איומים" תחתם פעל, לא נתמכו בכל ראייה, בעולם המעשה. אכן, הוצגו מטעם הנאשם מסמכים (נ/2) המלמדים על קיומם של חובות ועל פתיחת הליך בתחום חדלות הפירעון. אך זאת לדעת: כאשר מדובר במי שפעיל במסגרת העולם העברייני, קיומם של חובות פתוחים, הליכי פשיטת רגל או קבלת תביעה לגמלת הבטחת הכנסה - אינם בגדר מחזה נדיר. כשמדובר במי שמנהל פעילות עבריינית - אין ההכנסות המדווחות ממצות את הכנסותיו בפועל, שהרי ההכנסות, ככל שהיו, מפעילותו בתחום הסמים המסוכנים - מן הסתם לא דווחו לרשויות המס, למל"ל או לכונס הרשמי. כך שאין לפני בית המשפט הנתונים המלאים, המאפשרים לאמוד את מצבו הכלכלי האמיתי של הנאשם. ודוק: בהתאם להוראות סעיף 40(ד) לחוק העונשין, מקום בו הורשע הנאשם על פי הודאתו - אין בידי בית המשפט להידרש לטענות עובדתיות נוספות הקשורות לנסיבות העבירה, אשר לא פורטו בכתב האישום. די בכך כדי לדחות טענותיו אלה של הנאשם.

מכל המקובץ עולה, כי המלצת שירות המבחן בתסקיר - אינה תואמת את מכלול הנסיבות במקרה דנן. לא נסיבותיו האישיות של הנאשם ולא ההליך הטיפולי שעבר, בהתאם לסוגו ולהיקפו - מצדיקים היו, בהתאם לדין, סטיה ממתחם הענישה במקרה דנן. בוודאי לא סטיה כזו, בעקבותיה לא יושת על הנאשם עונש מאסר בפועל בכליאה ממשית. ודוק: כפי שנקבע, לא פעם, בפסיקת בית המשפט העליון, לא בכל מקרה יהיה בשיקולי השיקום כדי להחליף את עקרון ההלימה או את שיקולי ההרתעה (ראו ע"פ 452/14 דבוש נ' מדינת ישראל (פורסם במאגרים, 2014)). ההגנה עתרה, כי בית המשפט יחרוג ממתחם הענישה מסיבה נוספת, והיא - היות הנאשם "המשמורן היחיד" של בתו הקטינה, והנזק העלול להיגרם לה, אם יישלח למאסר. ההגנה הכתירה חריגה מבוקשת זו מהמתחם "מטעמי צדק". חריגה כזו אינה מוכרת כלל מתוך לשון החוק. החוק מתייחס במפורש, לפגיעה העלולה להיגרם לבני משפחה של הנאשם, כשיקול אותו רשאי בית המשפט לשקול בתוך מתחם הענישה (סעיף 40(2) לחוק העונשין, תשל"ז - 1977). הגם שהיו מספר מקרים, לא רבים, בהם הכירו בתי משפט (על פי רוב - בערכאה ראשונה) בחריגה מהמתחם עקב נסיבות אישיות מיוחדות, כגון מצב רפואי, הרי אין בנמצא הלכה מפורשת, המתירה סטיה מהחוק הכתוב במקרים מסוג זה.

ברם, במקרה דנן - אף לא הונחה תשתית עובדתית מספקת, לתמיכה בטענתו זו של הנאשם. הסכם המשמורת, אשר הוגש במסגרת פרשת העונש, במסגרת אסופת המסמכים נ/1 - אינו נושא תאריך, החתימות עליו אינן מאומתות והוא לא אושר, כנדרש, בערכאה שיפוטית. גם אופן ניסוח ההסכם אינו שגרתי (למשל - הסעיפים הכוללים התייחסות לאופן התנהגותה של הבת הקטינה). עיתוי העברת המשמורת, בסמוך ממש לשמיעת פרשת העונש - אף הוא אומר דרשני. להגנה ניתנה, לפני משורת הדין, ארכה נוספת לאחר שמיעת פרשת העונש, במיוחד על מנת להציג את ההתפתחויות בכל הנוגע למשמורת על הבת הקטינה. אך בהשלמת המסמכים והטיעון, שהוגשה מטעמה בתאריך 11.06.25, נעלמה התייחסות כלשהי לענין זה - למעט אותו "דוח חינוכי" מטעם מנהלת בית הספר, בו הופיעו מספר מילים בדבר שיפור מצבה של הקטינה, המיוחס להיותה בביתו של הנאשם. לא פורטו, ואף לא הוגשו מסמכים, בנוגע לתוצאות הדיון, שהיה קבוע ליום 15.05.25, לצורך אישור ההסכם; אף לא פורטו המלצות ועדת התכנון בנוגע לטיפול בקטינה, שאמורה היתה להתכנס מטעם מחלקת הרווחה בעיריית בני ברק בתאריך 05.05.25. גם ההסכם הלא מאושר, שצורף במסגרת נ/1, כולל סעיף לפיו - תהיה העברת המשמורת תלויה בתוצאות ההליך דנן, בו עומד הנאשם לדין בבית המשפט המחוזי. מעבר לכך, שגם ניסוח זה כשלעצמו אינו שגרתי - הרי בהתאם להוראה זו בהסכם, אין חשש, כי הבת הקטינה תיוותר שלא במשמורת הוריה אם יהיה על הנאשם לתת את הדין על מעשיו, אלא לכל היותר - ככל שאכן עברה המשמורת, בעולם המעשה, לידי הנאשם - תיוותר לשהות בחיק אמה, אשר למרות טענות ההגנה, לא הוצגה כל ראיה, כי אינה כשירה לשמש כהורה משמורן, והסיפא להסכם, כאמור לעיל, כלומר - אותה הוראה הקובעת, כי אם לא יהיה בידי הנאשם לקבל המשמורת בבת הקטינה בשל תוצאות פסק הדין בהליך דנן, תשוב לשהות בחזקת האם - אף שולל לחלוטין טענות אלה, שהרי אם, לשיטתו של הנאשם, האם אינה כשירה לשמש כהורה משמורן לבת הקטינה - כיצד היה מסכים לכך?!

אך כל זאת - מעבר לנדרש. שכן, בפרשת בן סימון, שהובאה לעיל, לא הכיר בית המשפט העליון בטענה דומה ואף חמור יותר (שם המדובר היה, כאמור, בנאשם אשר טען, כי מגדל לבדו את אחותו היתומה, כבת 8 שנים), כמצדיקה סטיה ממתחם הענישה בענינו של הנאשם.

לסיכום נקודה זו, ספק אם לבית המשפט נתונה הסמכות לסטות ממתחם הענישה בשל שיקול זה, אך מכל מקום, בהעדר תשתית עובדתית התומכת בטענות הנאשם בנוגע להיותו משמורן יחיד לקטינה, ולאור יתר הנסיבות שפורטו - גם לו היתה בידי סמכות שכזו, לא זה היה המקום להפעלתה.

שורת הדין, איפוא, מצביעה היתה לכיוון השתת עונש במסגרת מתחם הענישה.

עם זאת, חרף הנימוקים לחומרה, בשל מכלול הנסיבות שפורטו לעיל, ובעיקר העובדה, כי הנאשם השתלב, בסופו של דבר, בהליך טיפולי (גם אם לא היה מכור לסמים מסוכנים), משתף פעולה בהליך הטיפול מזה תקופה ארוכה, מביע מוטיבציה לשינוי חיובי משמעותי בחייו, וגורמי ההערכה מתרשמים, כי נתרם מטיפול זה - כמו גם, לנוכח הודאת הנאשם באשמה, וכן בשום לב לתקופה בה שהה במעצר ואף שהה בחלופה של מעצר בפקוח אלקטרוני - וכן כדי להימנע מליצור נתק ארוך מדי בינו לבין הבת הקטינה - יעתר בית המשפט לעתירת ההגנה לחרוג ממתחם הענישה מטעמי שיקום. חריגה זו לא תהיה כזו, אשר תפטור הנאשם מעונש מאסר משמעותי בפועל, אך יהיה בה בבחינת הושטת יד לנאשם במאמציו לחזור לדרך הישר ולנהל חיים יציבים ועמלניים לאחר שחרורו. על הנאשם יושתו, כמובן, עונשי מאסר מותנים מרתיעים, שיהיה בהם כדי להרתיעו מלהסתבך בעתיד, הן בעבירות בתחום הסמים המסוכנים והן בעבירות נגד הרכוש.

בית המשפט אף מוצא לקבל עתירת התביעה להטלת ענישה כספית משמעותית. היקף האופרציה שנוהלה, תוך שכירת דירה ייעודית בשכר דירה שאינו מבוטל; עלות הציוד שהותקן במעבדה; כמות הסמים שנתפסה על פוטנציאל הרווח העצום שהיה טמון בהם - מחייבים זאת. על הנאשם יושת קנס גבוה, שייפרס לשיעורין ויהיה בו בבחינת תזכורת מתמשכת להסתבכותו ולמחיריה.

עם זאת, בנוגע לעתירת התביעה לפיצוי לחברת החשמל - משהתביעה עתרה (באופן שאינו מובן) לפיצוי חלקי בלבד, אשר יחייב את חברת החשמל ממילא לנקוט בהליך לשם קבלת הפיצוי המלא; ולאור העובדה, כי המדובר בתאגיד ציבורי, שיש בידיו הכלים והיכולת לתבוע את הנאשם להשבת עלות החשמל שניטלה שלא כדין - לא יושת רכיב זה במסגרת ההליך הפלילי.

אשר לעתירת התביעה לפסילת רשיון הנהיגה של הנאשם: בהתאם לסמכות בסעיף 37א(א) לפקודת הסמים המסוכנים, יקבל בית המשפט עתירה זו. עם זאת, בהעדר נתונים על שימוש ברכב מנועי לצורך העבירות, בהן הורשע הנאשם במקרה דנן - לא יושתו רכיבים אלה לתקופה ארוכה.

סיכום

לאחר שבית המשפט עיין בטיעוני התביעה בכתב; שמע טענות הצדדים על פה; עיין בראיות לענין העונש; עיין בהערכות שירות המבחן למבוגרים; עיין בפסיקה שהוגשה; ולאחר ששמע את דברו האחרון של הנאשם; גוזר על הנאשם את העונשים כדלקמן:

- א. 22 חודשים מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו בהתאם לרישומי שב"ס;
- ב. 12 חודשים מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו של הנאשם ממאסר, והתנאי - שהנאשם לא יעבור עבירה בניגוד לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], תשל"ג - 1973, שהיא מסוג פשע;
- ג. 6 חודשים מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו של הנאשם ממאסר, והתנאי - שהנאשם לא יעבור עבירה בניגוד לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], תשל"ג - 1973, שהיא מסוג עוון;
- ד. קנס בסך 30,000 ₪ או 150 ימי מאסר תמורתו, הקנס ישולם ב-15 תשלומים שווים, החל מיום 15.09.2025 ובכל 15 לחודש שלאחר מכן. לא יועבר אחד התשלומים במועד - תעמוד היתרה לפירעון מדי;
- ה. פסילת מקבל או מהחזיק רשיון נהיגה בפועל למשך 6 חודשים. הפסילה תימנה לאחר שחרורו של הנאשם ממאסרו, אך תצטבר לכל פסילה אחרת שהוטלה או תוטל על הנאשם. על הנאשם להתייצב, ביום העבודה הראשון שלאחר שחרורו ממאסר, במזכירות בית המשפט ולהפקיד רשיונו, או תצהיר מתאים, במזכירות בית המשפט. מובהר לנאשם, כי כל עוד לא התייצב כאמור - יהיה פסול מלנהוג אך הפסילה לא תימנה;
- ו. פסילת מקבל או מהחזיק רשיון נהיגה על תנאי, למשך שלוש שנים מתום הפסילה בפועל. הנאשם יתייצב לריצוי עונשו כעת.
- עותק גזר הדין יועבר לשירות המבחן למבוגרים.
- הודעת זכות ערעור 45 יום לעליון.
- ניתנה היום, י' תמוז תשפ"ה, 06 יולי 2025, במעמד הצדדים.